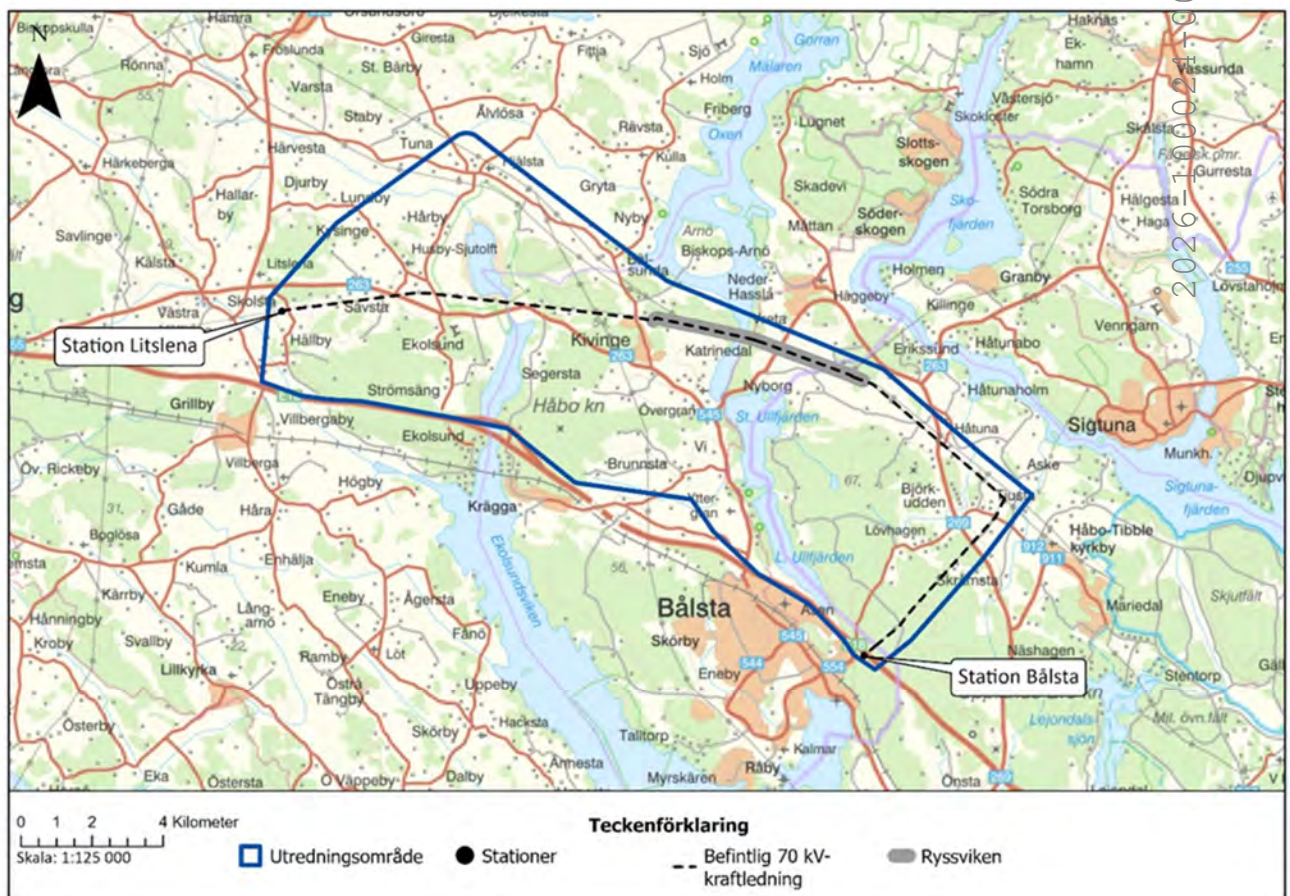

Augusti 2025

Samrådsredogörelse Litslena-Bålsta

Ny 130 kV-kraftledning mellan Litslena och Bålsta, Enköping, Håbo och Upplands-Bro kommuner, Uppsala och Stockholms län.

Projektorganisation:

Vattenfall Eldistribution AB

www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel:	08-739 50 00
Org.nr:	556417-0800
Projektledare	Gustav Gärskog
Tillstånd och rättigheter	Anna Tonner, Svante Skeppström och Åsa Thidell

Samrådsredogörelse

Konsult	Rejlers AB
Adress	Box 30233
Adress	104 25 STOCKHOLM

www.rejlers.se

Uppdragsledare	Camilla Winqvist
Samrådsredogörelse	Victor Holman och Olivia Sanner
Granskning	Camilla Winqvist

Foton, illustrationer och kartor: Vattenfall Eldistribution AB, Rejlers AB

Kartunderlag: ©Lantmäteriet, Länsvisa och nationella geodata © Länsstyrelsen

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Genomförda samrådsaktiviteter	4
2	Yttranden från myndigheter	7
2.1	Länsstyrelse, region och kommun	7
2.1.1	Länsstyrelsen i Stockholm och Uppsala läns yttrande	7
2.1.2	Region Stockholm och Region Uppsala yttrande	13
2.1.3	Enköping, Håbo och Upplands-Bro kommuners yttrande	13
2.2	Övriga myndigheter	18
3	Yttranden från enskilda särskilt berörda och allmänheten	20
4	Yttranden från organisationer, föreningar och verksamhetsutövare	42
5	Kompletterande samråd	47
6	Källor	51

BILAGOR:

Bilaga 1. Inkomna yttranden

Bilaga 2. Teknikval

1 Inledning

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall Eldistribution) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för en ny 130 kV-kraftledning Litslena-Bålsta, Enköping, Håbo och Upplands-Bro kommuner, Stockholms och Uppsala län.

Inom ramen för tillståndsansökan ska samråd genomföras i enlighet med 6 kap. miljöbalken (MB) vilket framgår av bestämmelsen i ellagen. Samrådet är en del av tillståndprocessen och föregår upprättandet av den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ska biläggas ansökningshandlingarna.

Vattenfall Eldistribution har under våren 2024 genomfört samråd avseende 130 kV-ledningen Litslena-Bålsta. Samrådet sammanfattas i en samrådsredogörelse (denna handling) som utgör ett underlag för berörda Länsstyrelser kring beslut om betydande miljöpåverkan (BMP), och är en del av den tillståndsansökan som skickas till Energimarknadsinspektionen (Ei). Vattenfall Eldistribution har antagit att projektet kommer medföra betydande miljöpåverkan. En begäran om beslut av betydande miljöpåverkan kommer därmed inte skickas till Länsstyrelsen i Uppsala län och Stockholms län.

Denna handling utgör en redogörelse för hur samråden har genomförts i aktuellt fall samt vilka samrådsparter som har kontaktats. Vidare sammanfattas de yttranden som har inkommit under samrådsprocessen samt hur Vattenfall Eldistribution har beaktat dessa. Samtliga yttranden som inkommit under samrådsprocessen finns i Bilaga 1. I Allmänheten har inbjudits till samråd via annonsering i Uppsala nya tidning (UNT), Enköpings-Posten, EnaHåbo-Tidningen och Mitt i Upplands-Bro den 23 mars 2024. Information om ärendet inklusive samrådsunderlag har även funnits tillgängligt på Vattenfall Eldistributions hemsida.

Tabell 1 nedan ges en sammanfattning av de samrådsaktiviteter som genomförts i projektet.

Vattenfall Eldistribution tackar för alla yttranden som inkommit och kommer ta dessa i beaktning i det fortsatta arbetet. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna och besvarar därmed endast yttranden för de valda alternativen detaljerat. Yttranden som berör stråk A1 och C bemöts endast övergripande, om inte synpunkter lyfts fram som är av intresse även i de valda stråken.

1.1 Genomförda samrådsaktiviteter

I Allmänheten har inbjudits till samråd via annonsering i Uppsala nya tidning (UNT), Enköpings-Posten, EnaHåbo-Tidningen och Mitt i Upplands-Bro den 23 mars 2024. Information om ärendet inklusive samrådsunderlag har även funnits tillgängligt på Vattenfall Eldistributions hemsida.

Tabell 1 redovisas de aktiviteter som genomförts inom ramen för föreliggande samrådsprocess. Samrådet startade den 11 mars 2024 och sista svarsdag för samrådssynpunkter var den 3 maj 2024. Några myndigheter, organisationer och fastighetsägare önskade förlängd svarstid vilket beviljades. Ett kompletterande samråd genomfördes med start den 7 mars 2025 för att utreda två nya sträckningsförslag av stråk B. Det kompletterande samrådet skickades ut till Länsstyrelsen

Uppsala län, Håbo kommun, Enköpings kommun och 24 berörda markägare. Det kompletterande samrådet avslutades den 24 april 2025.

Allmänheten har inbjudits till samråd via annonsering i Uppsala nya tidning (UNT), Enköpings-Posten, EnaHåbo-Tidningen och Mitt i Upplands-Bro den 23 mars 2024. Information om ärendet inklusive samrådsunderlag har även funnits tillgängligt på Vattenfall Eldistributions hemsida.

2026-01-08

Tabell 1. Lista över genomförda samrådsaktiviteter i kronologisk ordning.

Datum	Aktivitet
2023-11-27	Inledande möte med Enköpings kommun.
2023-12-08	Inledande möte med Håbo kommun.
2024-03-11	Samrådet publicerades på Vattenfalls hemsida https://www.vattenfalleldistribution.se/var-verksamhet/projekt/samrad/ort/litslena-balsta/ , på hemsidan publicerades även komplett samrådsunderlag.
2024-03-18	Utskick av fysiska samrådsbrev till berörda fastighetsägare.
2024-03-19	Inledande möte med Länsstyrelsen i Uppsala.
2024-03-20	Utskick av digitala underlag till berörda myndigheter och organisationer.
2024-03-23	Annonsering i Mitt i Upplands-Bro, Enköpings-Posten, Ena Håbo-tidningen och Uppsala nya tidning (UNT).
2024-03-26	Inledande möte med Upplands-Bro kommun.
2024-04-10 och 2024-04-11	Samrådsmöte i form av öppet hus vid Krägga herrgård.
2024-06-26.	Samrådet avslutas.
2025-03-07	Kompletterande samråd.

2026-10-024-0001

2025-04-24

Kompletterande samråd avslutas.

2026-01-08

2026-100024-0001

2 Yttranden från myndigheter

2.1 Länsstyrelse, region och kommun

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har sänts digitalt, den 20 mars 2024, till myndigheter som kan komma att påverkas av den planerade verksamheten.

Samrådet med myndigheter har bestått av dialogmöten och inkomna skriftliga yttranden från Enköping, Håbo och Upplands-Bro kommuner samt Länsstyrelsen i Uppsala län. Region Stockholm, Region Uppsala och Länsstyrelsen i Stockholms län har bjudits in till skriftligt samråd.

2.1.1 Länsstyrelsen i Stockholm och Uppsala läns yttrande

Yttrandena från Länsstyrelsen Uppsala Län och Länsstyrelsen Stockholm inkom den 2:e respektive 3:e maj 2024 och sammanfattas i Tabell 2 tillsammans med Vattenfall Eldistributions svar. Yttrandena i sin helhet finns i Bilaga 1.

Tabell 2. Sammanfattning av inkomna synpunkter från Länsstyrelserna och Vattenfall Eldistributions bemötande.

Huvudsakliga synpunkter	Vattenfall Eldistributions bemötande
1. Länsstyrelsen Stockholm Länsstyrelsen anser att det finns frågor som behöver utredas och förtydligas i samrådshandlingen och i kommande MKB. Riksintresse för kulturmiljövärden och fornlämningar Sträckningens konsekvenser och påverkan på riksintresset (Håtuna-Håbo-Tibble) uttryck behöver beskrivas i kommande MKB tillsammans med fornlämningsbild. Länsstyrelsen informerar om att kulturmiljöinventeringar gällande kulturhistoriska lämningar har utförts för större delen av ledningssträckan inom Stockholms län. För en del av sträckan har det även utförts en arkeologisk utredning etapp 1. En arkeologisk utredning etapp 2 kan komma att behövas på sträckan som underlag för kommande stolpplacering och andra markingrepp. En sådan utredning ska göras efter beslut av Länsstyrelsen enligt 2 kapitlet 11§ kulturmiljölagen (SFS 1988:950). När det gäller kommande placering av stolpar, eller andra ingrepp i marken, är det Länsstyrelsen som bedömer hur nära en fornlämning som en stolpe med	Riksintresse för kulturmiljövärden och fornlämningar Vattenfall Eldistribution kommer att utreda och beskriva sträckningens påverkan på riksintressets uttryck och fornlämningsbild i kommande MKB. Vattenfall Eldistribution har noterat den information som Länsstyrelsen anger kring arkeologiska utredningar och skyddsavstånd/hänsynsavstånd. Vattenfall Eldistribution avser att ha en fortsatt dialog med Länsstyrelsen avseende detta samt även gällande den arkeologiska utredning etapp 1 och etapp 2 som Vattenfall Eldistribution avser att beställa via Länsstyrelsen.

mera kan placeras. Det är också Länsstyrelsen som gör bedömning när tillstånd krävs samt när villkor om fortsatta arkeologiska åtgärder kan bli aktuellt. I kulturmiljöutredningen föreslås ett generellt skyddsavstånd eller ett särskilt skyddsavstånd. Detta avstånd är inte i linje med Länsstyrelsens bedömning av fornlämningarnas fornlämningsområde (enligt 2 kap 2§ kulturmiljölagen) eller vilket hänsynsområde som krävs vid fortsatt planering för exempelvis stolpplacering. Naturmiljö Oavsett slutligt val av stråkalternativ behöver hänsyn tas till naturvärden så att värdena påverkas i så liten utsträckning som möjligt. I kommande MKB behöver, utöver påverkan på naturvärdesområden, såsom våtmarker och ängs- och betesmarker, även åtgärdens förenlighet med artskyddsförordningen utredas och motiveras. Jordbruksmark I kommande MKB bör Vattenfall redovisa eventuell påverkan på jordbruksmark. Stolparnas placering och storlek är avgörande för hur stor påverkan projektet har på jordbruksmarken. Det är också viktigt att tidigt i processen föra dialog med de som brukar marken.	2026-01-08 2026-10024-0001 Naturmiljö Vattenfall Eldistribution kommer ta nödvändig hänsyn för att påverka naturvärden i så liten utsträckning som möjligt. Vattenfall Eldistribution har utfört en naturvärdesinventering (NVI) och en fågelinventering i området. Dessa inventeringar kommer att ligga till grund för val av sträcka med avseende på naturmiljön. Planerade hänsynsåtgärder och den påverkan som ändå uppkommer kommer att beskrivas i MKB:n. Vattenfall Eldistribution kommer utreda kraftledningens förenlighet med artskyddsförordningen. Jordbruksmark Vattenfall Eldistribution kommer redovisa eventuell påverkan på jordbruksmarken i kommande MKB. Kontakt kommer tas med de fastighetsägare som brukar jorden för att exempelvis diskutera stolpplaceringar i samband med detaljprojekteringen. Detta har påbörjats i samband med samrådet, där allmänheten fått chansen att yttra sig.
2. Länsstyrelsen Uppsala län Naturmiljö Länsstyrelsen anser att oavsett vilket stråk som väljs kommer landskapsbilden påverkas eftersom samtliga stråk påverkar områden av betydelse för friluftslivet med öppnare landskap.	Naturmiljö Vattenfall Eldistribution har noterat att Länsstyrelsen anser att alternativ A1 är olämplig. En avvägning mellan alternativ B och C har skett efter att resultat från NVI

Länsstyrelsen kan inte föregå en prövning om ifall tillstånd enligt Natura 2000 kan meddelas för dragning av ledningen genom Hjälstaviken eller Dumdal-Hjälsta, samt dispens enligt reservatsföreskrifterna för dragning genom Hjälstaviken. I detta läge bedömer Länsstyrelsen att alternativ A1 riskerar att påverka höga naturvärden inom Hjälstaviken. På grund av Hjälstavikens skydd behöver all negativ påverkan på områdets värden undvikas i så lång utsträckning som möjligt. Utifrån nu tillgängliga underlag anser Länsstyrelsen att alternativ A1 inte är lämpligt. En avvägning mellan alternativ B och C kan ske efter att påverkan av alternativ C på flyttfågelstråk och alternativ B på skogsmarken utretts. Fornlämningar Länsstyrelsen bedömer att en arkeologisk utredning krävs inom berörd sträcka. Länsstyrelsen anser att det är positivt att Vattenfall Eldistribution avser att begära en arkeologisk utredning för den sträcka som väljs. Vattenverksamhet Planerade sträckningar berör alla i olika grad flera markavvattningsföretag. Åtgärder får inte ske som påverkar syftet och funktionen av ett markavvattningsföretag. Ledningsstolpar får inte placeras i dikesanläggningar och i samband med anläggandet är det viktigt att inga skador uppstår på de anläggningar som ingår i markavvattningsföretagen. Samråd bör ske med markavvattningsföretagen innan arbetena påbörjas.	och fågelutredningar inkommit till Vattenfall Eldistribution. Vattenfall Eldistribution har efter vidare utredning valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Resultaten från NVI och fågelinventeringar kommer presenteras i kommande MKB och bifogas ansökan om nätkoncession till EL. Fornlämningar Vattenfall Eldistribution kommer att genomföra en arkeologisk utredning etapp 1 för alternativ B, och delar av alternativ A2 om redan utförda utredningar inte är tillräckliga. Detta kommer göras inför detaljprojekteringsfasen av projektet. Vattenverksamhet Vattenfall Eldistribution kommer att utreda eventuell påverkan på markavvattningsföretag i kommande MKB. Vattenfall Eldistribution bedömer initialt att den planerade kraftledningen inte kommer att påverka markavvattningsföretagens syfte eller funktion. Om det i ett senare skede visar sig att någon påverkan kan förekomma kommer berörda markavvattningsföretag att kontaktas. Vattenfall Eldistribution kommer anmäla/ansöka om vattenverksamhet inom Hjälstavikens område i samband med rasering av befintlig ledning.
--	---

Vattenfall Eldistribution kommer att söka dispens från reservatsföreskrifterna i samband med rasering av befintlig

motorfordon med mera. Dispens kan ansökas tillsammans med tillstånd enligt Natura 2000. <u>Vattenverksamhet</u> Utifrån det underlag som Länsstyrelsen haft tillgång till görs bedömningen att en ny kraftledning längs med alternativ A1 utgör en tillståndspliktig vattenverksamhet. Alternativ A2 Länsstyrelsen noterar att det inte finns några högre kända naturvärden längs med sträckan. Alternativ B Länsstyrelsen bedömer att stråket riskerar att ha högre påverkan på naturvärden kopplade till skogsmarken och landskapsbilden, vilket behöver utredas. Anläggande av ny kraftledning riskerar också att påverka fågellivet i skogslandskapet vilket behöver utredas. Även eventuell påverkan på skyddsklassad art i området behöver utredas, se separat bilaga. <u>Naturvårdsprogram</u> Påverkan av anläggande av kraftledning på utpekade områden i Uppsala läns naturvårdsprogram behöver utredas. För Sävsta kärr gäller det påverkan främst kopplat till fågelliv, områdets fuktighet och vegetation. För Ekolsundsberget gäller det främst påverkan på skogsmarken, nyckelbiotoperna, friluftslivet och landskapsbilden. <u>Skogsmark</u> Norr om E18 väster om Ekolsund finns ett Naturvårdsavtal, SK 12-1994, inom vilket det även finns nyckelbiotoper. Kontakta Skogsstyrelsen för mer information om området.	kraftledning men inte för byggnation för den nya kraftledningen eftersom den inte berör naturreservatet. <u>Vattenverksamhet</u> Vattenfall Eldistribution kommer att ansöka om vattenverksamhet eller anmäla vattenverksamhet i samband med rasering av befintlig kraftledning beroende på vad som framkommer i dialog med Länsstyrelsen. Alternativ A2 Vattenfall Eldistribution har noterat att Länsstyrelsen inte känner till några högre naturvärden längs med sträckan. Alternativ B Alternativets påverkan på flyttstråk har utretts i fågelutredningen och dess påverkan på skogsmark har utretts i NVI:n. Resultaten kommer redovisas i kommande MKB. Eventuell påverkan på skyddsklassade arter kommer utredas i kommande MKB. <u>Naturvårdsprogram</u> De utpekade värdena i naturvårdesprogrammet har utretts i den NVI och den fågelutredning som genomförts på beställning av Vattenfall Eldistribution. Vattenfall Eldistribution kommer att föreslå hänsynsåtgärder i MKB:n för att bevara och minska negativ påverkan på naturvärden i så lång utsträckning som möjligt. <u>Skogsmark</u> Vattenfall Eldistribution är medvetna om de nyckelbiotoper och naturvårdsavtalet som finns i området, dessa är utpekade i kartorna i avsnittet övriga naturvärden. Kontakt har upprättats med Skogsstyrelsen angående naturvårdsavtalet.
--	--

2026-01-01
2026-10004-0001

Vattenverksamhet

Vid passage över Ekolsundsviken måste det förtydligas om fundamenten kommer placeras i vattenområden eller på land. Om stolpfundament placeras i vattenområde är det vattenverksamhet. Detta gäller även arbeten inom sumpskogs- eller våtmarksområden eller i småbäckar

Alternativ C

Alternativ C går igenom ett varierat odlingslandskap och den västra delen av sträckan följer inga tidigare kraftledningar. Länsstyrelsen bedömer att sträckan riskerar att ha högre påverkan på fågellivet knutet till Hjälstaviken utanför Natura 2000-området och landskapsbilden i denna del, vilket behöver utredas. Anläggande av ny kraftledning i den västra delen av sträckan riskerar också att påverka fågellivet i odlingslandskapet vilket behöver utredas. Ifall påverkan på flyttstråken är av sådan betydelse att det kan påverka fågellivet i Hjälstaviken krävs tillstånd enligt Natura 2000, trots att ledningssträckan planeras utanför Natura 2000-området.

Flyttstråk fågel

Länsstyrelsen anser att flyttstråken runt Hårbyslätten till Hjälstaviken behöver utredas, risk för påverkan av den planerade kraftledningen på flyttstråken utreds samt förslag till försiktighetsåtgärder tas fram.

Natura 2000 Dumdal-Hjälsta

Länsstyrelsen upplyser om att tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs för ledningsalternativet. Påverkan av ledningsdragning genom området behöver översiktligt utredas inför ett avgränsningssamråd.

Naturvårdsprogram

Påverkan av anläggningen av kraftledning på utpekade områden i Uppsala läns naturvårdsprogram behöver utredas.

För Verkestaberg och Nibble backar gäller det påverkan främst kopplat till flora och landskapsbilden.

För Alkärr vid Malen gäller det påverkan främst kopplade till fågelliv och växter.

Vattenverksamhet

Vid passage av Ekolsundsviken kommer inga fundament placeras i vattenområdet. Vattenfall Eldistribution har noterat att tillstånd eller anmälan om vattenverksamhet behövs om arbeten ska utföras inom sumpskogs- eller våtmarksområden eller i småbäckar.

Alternativ C

Vattenfall Eldistribution har noterat informationen och upplysningarna kring alternativ C och tog det i beaktning i valet av sträcka. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB.

<u>Vattenverksamhet</u> Om arbeten i samband med anläggande av stolpfundament behöver ske i vattendragen eller i dikesanläggningarna kan det innebära vattenverksamhet. Länsstyrelsen har också inkommit med en bilaga med skyddsklassad information gällande en fågel.	Den skyddsklassade informationen är inkluderad i en bilaga i MKB:n.
--	--

2026-01-08

2026-100024-0001

2.1.2 Region Stockholm och Region Uppsala yttrande

Region Stockholms yttrande inkom den 13 mars 2024 och sammanfattas i Tabell 3 tillsammans med Vattenfall Eldistributions svar. Det fullständiga yttrandet finns i Bilaga 1. Region Uppsala har inte inkommit med något yttrande.

Tabell 3: Sammanfattning av inkomna synpunkter från Region Västmanland och Vattenfall Eldistributions bemötande.

Huvudsakliga synpunkter	Vattenfall Eldistributions bemötande
3. Region Stockholm Region Stockholm har inga synpunkter på föreslagna sträckningsalternativ och anser att Vattenfall Eldistribution har tagit hänsyn till kända värdefulla natur- och kulturvärdesobjekt, planer för samhällsplanering och friluftsliv, mark- och vattenintressen, Forsvarsmaktens intressen samt boendemiljö. Region Stockholm uppmanar Vattenfall Eldistribution att inkomma med "Blankett för anmälan av aktiviteter som påverkar kollektivtrafiken."	Vattenfall Eldistribution har noterat att Region Stockholm uppmanar Vattenfall Eldistribution att inkomma med "Blankett för anmälan av aktiviteter som påverkar kollektivtrafiken."
Region Uppsala har inte inkommit med något yttrande.	

2.1.3 Enköping, Håbo och Upplands-Bro kommuners yttrande

Skriftligt yttrande från Enköping kommun inkom 21:a maj 2024, skriftligt yttrande från Håbo kommun inkom den 26:e juni 2024 och skriftligt yttrande från Upplands-Bro kommun inkom den 5:e juni 2024. Kommunernas yttranden sammanfattas i Tabell 4 tillsammans med Vattenfall Eldistributions svar. Fullständiga yttranden finns i Bilaga 1.

Tabell 4: Sammanfattning av inkomna synpunkter från Enköping, Håbo och Upplands-Bro kommuner samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Huvudsakliga synpunkter	Vattenfall Eldistributions bemötande
4. Enköping kommun Vikten av fungerande och kapacitetsstark elförsörjning Enköpings kommun vill understryka att tillgången till el och säkerställande av den långsiktiga energiförsörjningen är en stor utmaning för samhället i stort. Synpunkter på föreslagna stråkalternativ. Enköpings kommun nämner olika fördelar/nackdelar med de olika stråken. Enköpings kommun nämner att projektet oundvikligen medför konflikter med såväl enskilda som allmänna intressen. Det är därför viktigt att söka ett sträckningsalternativ som medför minska möjliga samlade negativa påverkan. Enköpings kommun nämner ett antal aspekter som kommunen anser är viktiga att beakta i den kommande MKB:n. Kommunens översiktsplan och berörd detaljplan Kommunen noterar argumenten för teknikvalet luftledning och att Vattenfall Eldistribution i samrådsunderlaget beskriver vad som sägs om kraftledningar i kommunens översiktsplan. Kommunen informerar om att Stråk B passerar en detaljplan där planen ger stöd för golfbana. Golfbanan har inte anlagts och detaljplanen genomförandetid har gått ut. Landskapsbild Kommunen anser att det är svårt att beskriva detta ibland subjektiva ämne och föreslår att redovisa ett fotomontage över ledningsdragningen vid särskilt utmärkande, sceniska eller välfrekventerade platser. Boendemiljö och bebyggelse Kommunen understryker vikten av att avståndet	Synpunkter på föreslagna stråkalternativ. Vattenfall Eldistribution har noterat informationen och upplysningarna kring alternativen och tog det i beaktning i valet av sträcka. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Kommunens översiktsplan och berörd detaljplan Vattenfall Eldistribution har, efter dialog med kommunen, kommit fram till att stråkalternativ B är förenligt med detaljplanens syfte. Landskapsbild Gällande landskapsbilden så kommer Vattenfall Eldistribution ta fram en visualisering för passagen över Ekolsund i den kommande MKB:n. Boendemiljö och bebyggelse Vattenfall Eldistribution avser att hålla ett så långt avstånd som möjligt mellan bostadshus och kraftledningen, samtidigt

2026-01-08

2025-10-02 10:00:24 -0001

2026-01-08

Håbo kommun förordar att 20 kV-kraftledningen ska markförläggas oavsett vilket stråk som i slutändan väljs. Håbo kommun förespråkar en fortsatt och kontinuerlig övervakning och utvärdering av effekterna av kraftledningen på fåglarna, för att anpassa framtida åtgärder efter eventuella behov. Det är även viktigt att utreda ytterligare åtgärder som tar hänsyn till fåglarnas behov och beteende. Ur ett landskapsbildsperspektiv anser Håbo kommun att det är positivt att kraftledningen följer befintliga ledningar. Vad gäller de delar av sträckningen som berör Håbo kommuns sydöstra delar, i området kring trafikplats Draget, vill kommunen framföra att det är av stor vikt att åtgärder inom området inte försvårar en eventuell framtida utbyggnad av trafikplatsen.	Föreslagna hänsynsåtgärder kommer beskrivas i kommande MKB. Eftersom Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 kommer den befintliga 20 kV-kraftledningen som sträcker sig genom Hjälstaviken inte grävas ner. Vattenfall Eldistribution följer Naturvårdsverkets vägledning "Elnätets påverkan på fåglar" och avser att vidta nödvändiga åtgärder som tar hänsyn till fåglarnas behov och beteende. Vattenfall Eldistribution kommer inte utföra någon övervakning eller utvärdering av effekter på fåglar av kraftledningen. Den planerade kraftledningen kommer följa befintlig infrastruktur på stora delar, men det finns också partier där helt nya områden tas i anspråk. För att minimera påverkan på en framtida utbyggnad av trafikplats Draget avser Vattenfall Eldistribution att ha fortsatt dialog med kommunen. Det nuvarande planprogrammet för området har ingen bestämd utformning av trafikplatsen och det är därför svårt för Vattenfall Eldistribution att förhålla sig till det i dagsläget.
6. Upplands-Bro kommun Upplands-Bro kommun anser att kraftledningar innebär ett stort ingrepp på landskapsbilden och förordar därmed markförlagda kablar genom hela kommunen. Oavsett teknikval önskar att få vara delaktiga i detaljplaneringen.	För detta projekt är inte markkabel aktuellt. För mer information om Vattenfall Eldistributions ställningstagande till teknikval se bilaga 2. Vattenfall Eldistribution har noterat att kommunen förordar ett markförlagt alternativ. Vattenfall Eldistribution har noterat att kommunen vill vara delaktiga i detaljprojekteringen. Vattenfall Eldistribution avser att ha en dialog med kommunen om kommunala intressen berörs.

Upplands-Bro kommun informerar om deras naturvärdesinventering och meddelar att alla berörda objekt från denna finns utpekade i samrådshandlingarna. Kommunen informerar om att det finns beviljat förhandsbesked för två enbostadshus i närheten av Killinge byväg i närheten av utredningskorridoren. Fastigheterna är redan avstyckade, det bifogas även en bild över deras lokalisering. Kommunen noterar att det finns ett område som benämns som "Rödluvan" i samrådsunderlaget och tror Vattenfall Eldistribution menar "Röd huvud". Kommunen skickar med information om ett beviljat undersökningstillstånd enligt minerallagen för området Skällstagruvan nr 101, som korsar alternativ A2.	Vattenfall Eldistribution tackar för informationen om det beviljade förhandsbeskedet. De avstyckade tomterna ligger mer än 150 meter från den planerade kraftledningen. Kontakt med berörda markägare har tagits via samrådet och vidare kontakt, om nödvändig, tas vid detaljprojekteringen. Vattenfall Eldistribution har noterat att området som kallats "Rödluvan" i samrådsunderlaget egentligen heter "Röd huvud" och kommer justera det i kommande MKB. Vattenfall Eldistribution tackar för informationen kring det beviljade undersökningstillståndet enligt minerallagen och tar med sig det i det fortsatta arbetet. 2026-01-08 2026-100024-0001
--	---

2.2 Övriga myndigheter

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har även sänts digitalt, den 11 januari 2024, till övriga myndigheter som kan komma att påverkas av den planerade verksamheten. Myndigheter som inbjudits till samråd samt inkomna synpunkter framgår i Tabell 5 tillsammans med Vattenfall Eldistributions svar. De inkomna yttrandena från övriga myndigheter redovisas i sin helhet i Bilaga 1.

Tabell 5: Sammanfattning av inkomna synpunkter från övriga myndigheter samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Huvudsakliga synpunkter	Vattenfall Eldistributions bemötande
7. Elsäkerhetsverket Elsäkerhetsverket har inget att erinra	
8. Försvarsmakten högkvarteret Försvarsmakten har inget att erinra men önskar uppdatering om hur projektet framskrider för eventuellt behov av utmärkning.	Vattenfall Eldistribution kommer ta kontakt med Försvarsmakten om utmärkning behöver diskuteras.
9. Luftfartsverket Sekreteressbelagt	Vattenfall Eldistribution har noterat det som inkom i yttrandet. Inget i yttrandet påverkar det fortsatta arbetet med den planerade kraftledningen.
10. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) MSB har inget att erinra.	
11. Naturvårdsverket Naturvårdsverket har inget att erinra.	
12. Riksantikvarieämbetet Riksantikvarieämbetet rekommenderar att kontakt tas med berörd Länsstyrelse eftersom det är de som fattar beslut som berör kulturmiljöfrågorna.	Vattenfall Eldistribution har tagit kontakt med berörda Länsstyrelser.
13. Skogsstyrelsen Skogsstyrelsen informerar om att om något av Skogsstyrelsens formellt beslutade områden kommer	

att beröras behöver kontakt tas med områdesskyddsansvarig i Uppsala-Västmanlands alternativt Stockholm-Gotlands distrikt. Skogsstyrelsen tar inte ställning för eller emot de olika alternativen.	Vattenfall Eldistribution har tagit kontakt med områdesskyddsansvarig för Östra Svealand-Gotland distrikt (Sammanslagning av Uppsala-Västmanlands och Stockholm-Gotlands distrikt) angående de formellt beslutade områden som berörs av alternativ B.
14. Statens geotekniska institut (SGI) SGI har inget att erinra i samrådsskedet. SGI informerar om generella kommentarer gällande geotekniska säkerhetsåtgärder som ej är platsspecifika.	Vattenfall Eldistribution kommer ta SGI:s generella kommentarer gällande geotekniska säkerhetsåtgärder i beaktande i det fortsatta arbetet.
15. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) SSM ser positivt på redovisning av magnetfältsnivåer i framtida MKB för närliggande bostäder och andra platser där människor vistas varaktigt och där magnetfältsnivån kan förväntas bli förhöjd på grund av kraftledningar. I övrigt ger SSM generell information angående strålsäkerhet och generella riktvärden för elektromagnetiska fält, inklusive referensvärden för magnetfält och deras potentiella hälsorisker, baserat på epidemiologiska studier och internationella bedömningar.	I kommande MKB kommer magnetfältsberäkningar och avstånd till närmaste bostadshus, skola, förskola eller andra byggnader där människor vistas varaktigt att redovisas i den valda sträckan.
16. Svenska kraftnät (SVK) SVK önskar mer dialog och samordning för att säkerställa byggbarhet och att uppställda krav uppfylls. I övrigt informerar SVK om sin tänkta placering av CL60 och att detaljprojekteringen önskar fortsatt samordnas för att byggbarheten kan säkerställas.	Vattenfall Eldistribution avser att föra fortsatt dialog med SVK kring samordning och säkerställande av byggbarhet och att uppställda krav uppfylls. Samordningsmöten har genomförts under hösten 2024. Vattenfall Eldistribution avser kalla till, eller delta i, fler samordningsmöten framöver.
17. Sveriges geologiska undersökning (SGU) SGU avstår från att granska remissen och lämna platsspecifikt yttrande men hänvisar till SGU:s allmänna riktlinjer.	Vattenfall Eldistribution kommer ta SGU:s allmänna riktlinjer i beaktande i det fortsatta arbetet.

18. Trafikverket Trafikverket informerar om deras matarledning JL8:S1 som är klassad som riksintresse för kommunikationer. Trafikverket vill att Vattenfall Eldistributions planer inte påverkar matarledningens funktion eller hur matarledningen förvaltas och underhålls enligt de krav och riktlinjer som gäller för elnätsverksamhet inom befintlig koncession. Trafikverket vill att eventuell påverkan redovisas och att hänsyn tas i det fortsatta arbetet. Trafikverket ställer sig frågande till varför alternativet B är delvis placerat över E18. Sträckningsalternativet ska placeras bortom vägen med tillhörande vägområde och att kraftledningsstolparna ska placeras på fallfritt avstånd i förhållande väganläggningen. Trafikverket noterar att ett av sträckningsalternativen går i ny sträckning över väg 909, intill Håtuna kyrka. Väg 909 är utpekad kulturväg och Trafikverket förordar i stället alternativet som går längre söderut i befintlig sträcka. Trafikverket förutsätter att Västerås, Bromma och Arlanda flygplatsers eventuella synpunkter beaktas. I övrigt så informerar Trafikverket om riktlinjer, säkerhetsåtgärder och lagar som måste följas och sökas tillstånd för.	Eventuell påverkan på Trafikverkets matarledning JL8:S1 kommer redovisas i kommande MKB och nödvändig hänsyn kommer tas i det fortsatta arbetet. I samrådsunderlaget presenteras bredare stråk medan kraftledningen sedan byggs i en smalare sträcka. Kraftledningen kommer placeras så att E18 och tillhörande vägområde inte berörs, och på fallfritt avstånd till väganläggningen. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 (med det södra alternativet vid Rödhuvud) eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Den planerade 130 kV-kraftledningen bedöms inte innebära någon negativ påverkan på Bromma Stockholm eller Stockholm Arlanda Airport. Detta gäller för samtliga sträckningar, se yttrande nr 67 i avsnitt 4. Västerås flygplats har inte inkommit med något yttrande. Vattenfall Eldistribution kommer förhålla sig till förekommande riktlinjer och säkerhetsåtgärder och söka nödvändiga tillstånd.
--	---

2026-01-08

2026-100046001

3 Yttranden från enskilda särskilt berörda och allmänheten

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag skickades per brev den 18 mars 2024 till samtliga lagfarna och taxerade fastighetsägare, samt delägare av samfälligheter som berörs av de aktuella ledningsstråken. Inkomna yttranden från enskilda särskilt berörda sammanfattas i Tabell 6 tillsammans med Vattenfall Eldistributions svar, och redovisas i sin helhet i Bilaga 1. Yttrande från allmänheten benämns Allmänhet 1. Endast ett yttrande från allmänheten har inkommit.

Tabell 6: Sammanfattning av inkomna synpunkter från enskilda särskilt berörda och Vattenfall Eldistributions bemötande.

Fastighetsbeteckning och Huvudsakliga synpunkter	Vattenfall Eldistributions bemötande
19. Fastighetsägare Fastighetsägaren är positiv till att ledningen ska uppgraderas, och anser att alternativ B och C ger ett mycket större markintrång än att använda befintligt alternativ (alternativ A1). Fastighetsägaren anser att alternativ A bör grävas ner genom Hjälstaviken. Fastighetsägaren anser att det inte är försvarbart att dra en kraftledning runt om Hjälstaviken i stället för att använda den befintliga dragningen ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Fastighetsägaren tycker inte alternativ B är bra eftersom Ekolsund redan belastas av närheten till motorvägen. Slutligen anser fastighetsägaren att forskningen kring magnetfält och hälsa är något undermålig.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1 och motsätter sig alternativ B och alternativ C. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Markkabel är inte aktuell i detta projekt. För mer information om Vattenfall Eldistributions ställningstagande till teknikval se Bilaga 2. Vattenfall Eldistribution anser tvärtom att det är bra att samla intrånget i landskapet med befintlig infrastruktur där det är möjligt. Forskning kring magnetfält och hälsa är något som görs fortlöpande och Vattenfall Eldistribution tar del av den forskning som görs. I nuläget anser Energimarkandsinspektionen att inga åtgärder behöver göras om magnetfältet understiger 0,4 mikrotelsa i fastighet för stadigvarande vistelse. Därmed är det 0,4 mikrotelsa som Vattenfall Eldistribution förhåller sig till.
20. Fastighetsägare Fastighetsägaren vill informera om att det växer fridlysta orkidéer i dikeskanterna utmed E18 för dragning B och anser att dessa ska vägas in i valet för val av sträckning. Fastighetsägaren anser även att alternativ B kommer leda till stor skogsavverkning och menar att detta ligger utanför samrådets frågeställning.	Vattenfall Eldistribution har noterat och tackar för information kring de fridlysta orkidéerna. Vattenfall Eldistribution har utfört en NVI vars resultat kommer presenteras i kommande MKB. Den skogsavverkning alternativ B medför utreds inom ramen för intrång på mark som hanteras i samrådsunderlaget.
21. Fastighetsägare	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren motsätter sig alternativ C.

Fastighetsägaren förespråkar alternativ C för att den befintliga ledningen, alternativ A1, utgör hinder för fastighetsägarens jordbruksdrift. Fastighetsägaren upplyser om att de varje år hittar döda fåglar under ledningarna. Om den nya kraftledningen ska dras på stråk A1 vill fastighetsägaren att stolparna ska placeras på eller i direkt anslutning till åkerholmarna. Om alternativ A1 väljs önskar fastighetsägaren fortsatt dialog.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. En kollisionsriskanalys har utförts och så kallade fågelavvisare kan bli aktuella på vissa avsnitt för att minska risken för att fåglar flyger på kraftledningen.
22. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig stråk A1 utifrån ett naturvärdesperspektiv och ett boendeperspektiv. Ur ett naturvärdesperspektiv anser fastighetsägaren att alternativ A1 är orimligt och ger motiv till detta. Fastighetsägaren vill även informera om att det finns ett antal särskilt skyddsvärda träd intill dennes fastighet. Ur ett boendeperspektiv skulle alternativ A1 ha stora ekonomiska och boendemässiga konsekvenser för fastighetsägaren. Fastighetsägaren vill även informera om att stråk A1 ser ut att gå över ett av dennes bostadshus och altan.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna, därav besvaras inte frågor som berör alternativ A1.
23. Fastighetsägare Fastighetsägaren anser att ledningen borde grävas ned och om detta görs spelar placeringen ingen roll. Fastighetsägaren tycker att alternativ A1 är dåligt eftersom det påverkar naturmiljön. Alternativ A1 och A2 förstör fastighetsägarens sjöutsikt vilket kommer leda till att dennes hus kommer sjunka i värde.	För detta projekt är inte markkabel aktuellt. För mer information om Vattenfall Eldistributions ställningstagande till teknikval se bilaga 2. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Därav besvaras inte frågor som berör alternativ A1. Grunden för den ersättning som utgår i samband med utförandet av en kraftledning finns i expropriationslagens ersättningsregler som enkelt uttryckt anger att ersättning ska

Fastighetsägaren är orolig för den högre spänningen om kraftledningen ligger nära sin tomt. Vill att gränsvärdet om 0,1 mikrotlesla hålls.	utgå för fastighetens minskade marknadsvärde (intrångsersättning) plus 25% samt för övrig skada. Med det menas direkt ianspråktagen mark. Det kan dock uppstå skada på fastigheten även om kraftledningen byggs utanför fastigheten. Energimarkandsinspektionen anser att inga åtgärder behöver göras om magnetfältet understiger 0,4 mikrotlesla i fastighet för stadigvarande vistelse. Därmed är det 0,4 mikrotlesla som Vattenfall Eldistribution förhåller sig till. Magnetfältberäkningar kommer tas fram och redovisas i kommande MKB.
24. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C eftersom fastighetsägaren tror att dennes fastighet kommer sjunka i värde samt att fågellivet kommer förstöras.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna, därav besvaras inte frågor som berör alternativ C. En fågelinventering och en NVI har utförts och information från dem har vägts in i beslutet kring val av stråk och sträcka. I MKB:n kommer en konsekvensbedömning av påverkan på fågellivet göras och nödvändiga åtgärder för att minska påverkan på fågellivet presenteras.
25. Fastighetsägare Fastighetsägaren informerar om att ett av Mellansveriges mest aktiva fågelreservat (Hjälstaviken) ligger i nära anslutning till alternativ C, och informerar även om de in/utflygningstråk som finns för fåglar i området.	Vattenfall Eldistribution har noterat informationen som fastighetsägaren bidrar med. En fågelinventering har utförts vars resultat kommer presenteras i kommande MKB.
26. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig stråk C eftersom en hel by med vuxna, barn och djur berörs, och eftersom fågellivet i Hjälstaviken kan störas. Fastighetsägaren kommer bli omringad av kraftledningar vilket inte känns bra eftersom forskning på kraftledningars långtidsverkan av strålning inte har bedrivits under särskilt lång tid. Fastighetsägaren uttrycker oro för störande ljud och undrar hur påverkan är på hundar.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna., därav besvaras inte frågor som berör alternativ C. För information om magnetfält och påverkan på fastighetens värde och säljbarhet se bemötande 23.

Fastighetsägaren anser att dennes utsikt från hus och tomt kommer påverkas negativt vilket i sin tur påverkan livskvaliteten men också värdet och säljbarheten.	
27. Fastighetsägare Fastighetsägaren informerar om att stråk C troligtvis kommer störa fåglarnas in- och utflygning till Hjälstaviken och vill att fåglarna ska kunna flyga ostört utan missöden.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna, därav besvaras inte frågor som berör alternativ C. En fågelinventering med kollisionriskanalys har tagits fram för att utreda risker för fåglar och ta fram åtgärdsförslag. Resultatet presenteras i kommande MKB.
28. Fastighetsägare Fastighetsägaren är oroad över att bostadshuset befinner sig inom den föreslagna ledningsgatan i stråk C. Fastighetsägaren är orolig över hur magnetfält/strålning påverkar familjen. Vidare anser fastighetsägaren att alternativ C får större påverkan på lokalbefolkningen och deras boendemiljö än alternativ A1 och B. Om alternativ C väljs önskas kraftledningen placeras bortom Svenska Kraftnäts (SVK) kraftledningen från deras fastighet. Fastighetsägaren anser att värdet på deras fastighet med stor sannolikhet kommer sjunka om kraftledningen byggs. Detta har även lett till att planerade investeringar har skjutits upp för att inte riskera betydande värdeminskning.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna, därav besvaras inte frågor som berör alternativ C.
29. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C på grund av strålning in till bostäder, försvårat brukande av jordbruksmark och att fastighetsvärdet försämras. Fastighetsägaren har idag två 400-kV kraftledningar nära fastigheten. Att planera en ny 130 kV-kraftledning nära fastigheten skulle innebära 3 kraftledningar i nära anslutning. Att planera ytterligare en kraftledning inom samlad bebyggelse anses inte som rätt strategi. Fastighetsägaren förordar i första hand alternativ A1 eftersom det redan går en kraftledning där och det inte	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna, därav besvaras inte frågor som berör alternativ C.

påverkar någon större samlad bebyggelse och mindre jordbruksmark. Fastighetsägaren förordar i andra hand alternativ B före alternativ C eftersom det inte påverkar bebyggelse eller boende i samma utsträckning som alternativ C.	
30. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig det röda alternativet (alternativ A1), och vill att ledningen grävs ner, för att undvika att fastighetsägarens åkrar blir ännu svårare att bruka. Fastighetsägaren vill att det utreds hur man kan dra för att minska påverkan på natur, djur, jordbruk och bebyggelse.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna, därav besvaras inte frågor som berör alternativ A1. I kommande MKB kommer det framkomma varför det förordade alternativet har valts utifrån bland annat de aspekter som fastighetsägaren nämner i sitt yttrande.
31. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar alternativ B.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna.
32. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar alternativ B.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna.
33. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C eftersom det skulle förstöra mark och skog i onödan samt störa värdefullt djurliv. Fastighetsägaren förordar alternativ B eftersom det redan finns en motorväg samt så påverkar det inte mark och djurliv negativt.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom de bedöms innebära de minst negativa konsekvenserna vid en samlad bedömning.
34. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ B för att alternativet ligger väldigt nära dennes bostad. Detta skulle leda till högre exponering av magnetfält och skulle leda till värdeminskning av huset. Om stråk B ändå väljs vill fastighetsägaren att kraftledningen dras så långt bort som möjligt från fastigheten samt att de får en nöjaktig kompensation för den ekonomiska skada som uppstår.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren motsätter sig alternativ B. Vattenfall Eldistribution har ändå valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB.

Fastighetsägaren vill hållas informerad om hur planeringen och konsekvenshanteringen fortskrider.	Grunden för den ersättning som utgår i samband med utförandet av en kraftledning finns i expropriationslagens ersättningsregler som enkelt uttryckt anger att ersättning ska utgå för fastighetens minskade marknadsvärde (intrångsersättning) plus 25 % samt för övrig skada. Med det menas direkt ianspråktagen mark. Det kan dock uppstå skada på fastigheten även om kraftledningen byggs utanför fastigheten. Fastighetsägaren kan hålla sig uppdaterad genom att prenumerera på projekthemsidan och då få notiser när ny information är tillgänglig.
35. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar att alternativ A2 dras söder om Lingonbacka. Fastighetsägaren önskar att stolpar ställs utanför beteshagarna för att minska konsekvenserna. Fastighetsägaren tycker att det är svårt att se på kartan hur och om kraftledningen kommer påverka fastigheten eftersom den inte är tillräckligt detaljerad.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 (med det södra alternativet vid Lingonbacka) eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. När en sträcka har valts kommer detaljerade kartor över framtida sträckning tas fram, och Vattenfall Eldistribution kommer kontakta berörda fastighetsägare.
36. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar det södra alternativet av A2. Detta för att om det byggs norrut drabbas de av både SVK:s och Vattenfalls nya kraftledningar. Fastighetsägaren förstår inte varför de kortaste alternativet har avfärdats (X4).	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 (med det södra alternativet vid Lingonbacka) eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Anledningen till att alternativ X4 avfärdades är för att passagen mellan E18 och Lilla Ullfjärden är för trång, vilket skulle resultera i att bostäder skulle behöva lösas in. Den största delen av området mellan Ullfjärden och E18 är även utpekad som område som kan drabbas av ras och skred.
37. Fastighetsägare Fastighetsägaren anser att det södra alternativet vid Kivinge och Lingonbacka för alternativ A2 inte borde vara möjligt för att det intrånget blir större på fastigheterna.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren motsätter sig det södra alternativ av A2. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 (med det södra alternativet vid Lingonbacka) eftersom dessa bedöms medföra den minsta

Fastighetsägaren informerar om att byggnadslov för bostadshus inom en av dennes fastigheter har nekats på grund av närheten till befintlig kraftledning, vilket gör det omöjligt att motivera en utbyggnad/breddning av denna kraftledning/gata söderut.	negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Det planerade kraftledningsprojektet har utformats med hänsyn till gällande regelverk och säkerhetsavstånd för att säkerställa att påverkan på närliggande mark och framtida markanvändning blir så liten som möjligt. Det tidigare avslaget på bygglov grundades troligtvis på närheten till den befintliga kraftledningen och de säkerhetskrav som gäller för bostäder i direkt anslutning till sådana anläggningar. Den nya kraftledningen följer samma säkerhetsprinciper och riktlinjer, och Vattenfall Eldistribution strävar efter att minimera påverkan på marken i området samtidigt som alla föreskrivna säkerhetsavstånd efterföljs.
38. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar att kraftledningen byggs på befintlig sträcka (A1) utan att flyttas höger eller vänster. Idag är ledningen liten och sticker inte ut och fastighetsägaren önskar att det förblir så. Fastighetsägaren vill inte att kraftledningen hamnar närmare deras fastighet eftersom den skulle inkräkta på och försämra deras boende. Fastighetsägaren motsätter sig också breddningen av sträckningen på sin tomt eftersom deras tomtvärde och livskvalitet skulle påverkas extremt negativt.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Kraftledningen kommer att byggas enligt gällande riktlinjer och rekommendationer vad gäller elsäkerhet och magnetfält, vilket kommer att redovisas i kommande MKB. Grunden för den ersättning som utgår i samband med utförandet av en kraftledning finns i expropriationslagens ersättningsregler som enkelt uttryckt anger att ersättning ska utgå för fastighetens minskade marknadsvärde (intrångsersättning) plus 25 % samt för övrig skada. Med det menas direkt ianspråktagen mark. Det kan dock uppstå skada på fastigheten även om kraftledningen byggs utanför fastigheten.

39. Fastighetsägare Fastighetsägaren vill att kraftledningen dras öster om SVK:s kraftledning vid passage över fastigheten. Detta för att undvika våtmarken vid Kvarnibble Vallgatan där de har sin vattentäkt.	Vattenfall Eldistribution har noterat fastighetsägaren önskan och tackar för informationen kring vattentäkten. Kraftledningen kommer placeras på östra sidan om SVK vid Kvarnibble. 2023-01-08
40. Fastighetsägare Fastighetsägaren vill att samplanering sker på ett tidigt stadie för SVK:s 400 kV Hamra-Överby och Vattenfalls Sigtuna-Bålsta ledning. Fastighetsägaren önskar att optimering av stolplaceringar sker i fält tillsammans med Hamra-Överby och vill att stolpar placeras nära fältkanter och i åkerholme om det är omöjligt att använda samma stolpar. Fastighetsägaren vill att kablar håller sådan höjd att skördemaskiner kan åka under (6 m i arbetsläge). Fastighetsägaren informerar om en vattentäkt som finns på aktuell fastighet och att arbeten måste ske utan att riskera att kontaminera vattentäkten. Fastighetsägaren nämner en E.ON-kraftledning och anser att den behöver samförläggas med, eller flyttas närmare, Vattenfalls kraftledning för att en obrukbar zon inte ska bildas mellan ledningarna. Fastighetsägaren vill att när transformatorstationen i Håtuna tas ur bruk ska den återgå till fastigheten. Fastighetsägaren vill att det i ett tidigt skede bekostas en miljöskadeberäkning av Vattenfall Eldistribution och SVK. Denna ska omfatta effekten av tre nya kraftledningar på fastigheterna.	SVK och Vattenfall har regelbundna samordningsmöten kring kraftledningsprojekten i området. Vattenfall Eldistributions och SVK:s kraftledningar kommer byggas parallellt men inte i samma stolpar för delar av sträckan mellan Litslena och Bålsta. Detaljplanering av stolplacering sker i fält i ett senare skede av projektet. Vattenfall Eldistributions och SVK:s stolpar kommer, så långt det är möjligt, att placeras för att minimera och samla intrånget. Kraftledningen kommer att uppfylla alla regler för avstånd till mark från faslinor och möjliggöra normalt brukande av åkermark. Vattenfall Eldistribution kommer ta med sig informationen om vattentäkten i det fortsatta arbetet. Huruvida E.ON:s kraftledning ska flyttas eller ej är inte upp till Vattenfall Eldistribution att bestämma. Vattenfall Eldistribution avser att hålla samordningsmöten med E. ON för att säkerställa byggbarheten av kraftledningen, se yttrande nr 68 för mer information. Frågan om transformatorstationen får diskuteras med SVK eftersom de är ägare till transformatorstationen. En miljöskadeberäkning kommer inte utföras i ett tidigt skede utan en MKB kommer utföras för den valda sträckan inom alternativ B och A2 I MKB:n kommer även kumulativa effekter av närliggande kraftledningar att diskuteras. 2023-01-08
41. Fastighetsägare	

Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C eftersom förslaget riskerar att påverka det i nuläget rika fågellivet negativt, förstör utsikten och inskränker pågående markanvändning. Fastighetsägaren anser att ledningarna ligger för nära bebyggelse och är orolig för riskerna som finns vad gäller långsiktig påverkan från magnetfält. Fastighetsägaren undrar om kontinuerlig medicinsk screening kommer finnas för alla barn som bor i närheten. Fastighetsägaren undrar vad konsekvenserna blir om ledningsstolpar går av och ledningarna faller mot marken och hur väl förankrade stolparna är.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Forskning kring magnetfält och hälsa är något som görs fortlöpande och Vattenfall Eldistribution tar del av den forskning som görs. I nuläget anser Energimarkandsinspektionen att inga åtgärder behöver göras om magnetfältet understiger 0,4 mikrotelsa i fastighet för stadigvarande vistelse. Därmed är det 0,4 mikrotelsa som Vattenfall Eldistribution förhåller sig till. Vattenfall Eldistribution utför inte någon kontinuerlig screening för närboende. Vattenfall Eldistribution följer de tekniska riktlinjer som finns för byggnation av kraftledningsstolpar. Stolparna är väl förankrade och att klara storm och oväder. Vid svårare markförhållanden utförs geologiska undersökningar för att säkerställa stolpens byggbarhet.
42. Fastighetsägare Yttrandet består av en powerpoint med tillhörande detaljbilder över föreslagen sträckning. Fastighetsägaren förordar ett alternativ till stråk A1 eftersom alternativ B och C skulle orsaka ny miljöpåverkan och är längre sträckor. I yttranden föreslås gitterstolpe i komposit som stolptyp för att smalna av kraftledningsgatan och för att minska magnetfältet kring kraftledningarna.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1. Vattenfall Eldistribution har dock valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Gitterstolpar används generellt vid trånga passager för att minska magnetfälten då stolparna är högre, eller på jordbruksmark för att minska mängden areal av mark som tas i anspråk. I oproblematiske passager används generellt portalstolpar i trä.
43. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C eftersom det kommer påverka boendemiljön negativt. Fastighetsägaren uttrycker oro för hur magnetfälten påverkar hälsan på 30-50 års sikt och listar upp några av de risker som pekats ut.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna, därav besvaras inte frågor som specifikt berör alternativ C.

Om elstängsel påverkas av kraftledningen kräver fastighetsägaren att Vattenfall Eldistribution installerar nya och säkra elstängsel. Fastighetsägaren anser att kraftledningen kommer att påverka landskapsbilden och utsikten negativt. Detta leder till försämrad boendemiljö och mycket stor negativ effekt på fastighetsvärden. Fastighetsägaren har kontaktat en mäklare för en värdering av huset samt en uppskattning på hur mycket värdeminskningen av tillkommande kraftledning kan vara. Mäklaren kom fram till att värdeminskningen kommer vara cirka 300 000-500 000 kr beroende på placering. Fastighetsägaren vill därmed ha minst 500 000 kr i ersättning om kraftledningen byggs enligt alternativ C. Fastighetsägaren har planer på att expandera verksamheten och bostaden men detta kommer inte att kunna motiveras eftersom fastighetsvärdet sjunker pga. kraftledningen.	Några av de frågor som fastighetsägaren lyfter bemöts dock i samband med andra yttranden. För påverkan på fastighetsvärde se bemötandet 23. Ett flertal av övriga frågor kommer besvaras i kommande MKB. 2026-01-08 2026-100024-0001
44. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar att den nya kraftledningen grävs ned eller följer den befintlig kraftledningens dragning som i alternativ A. Fastighetsägaren vill att den mindre kraftledningen ska grävas ned för hela sträckan, åtminstone delen över åkermark. Alternativ A medför även minst påverkan på landskapsbilden. Om den mindre kraftledningen grävs ner blir det en förbättring. Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C eftersom kraftledningen skulle korsa dennes jordbruksmark. Fastighetsägaren vill ha en skälig ersättningen för eventuell dragning av kraftledningen över dennes mark samt en årlig ersättning för ökade kostnader. Om kraftledningen behöver dras över åkermark vill fastighetsägaren samråda om placering och skickar med en prioriteringslista över dennes önskade placering. Fastighetsägaren skickar även med grundregler för att undvika markpackning.	Vattenfall Eldistribution har tolkat det som att fastighetsägaren förordar alternativ A1 och A2, och motsätter sig alternativ C. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Specifika frågor gällande stråk A1 och C bemöts därför inte. Eftersom Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 kommer den befintliga 20 kV-kraftledningen (mindre kraftledningen) som sträcker sig genom Hjälstaviken inte grävas ner.
45. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C eftersom fastighetsägaren vill nyttja fastigheten för till exempel avstyckning, försäljning eller som hage vilket inte går om en kraftledning byggs där.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa

Fastighetsägaren anser att kraftledningen ska grävas ner.	påverkan och de minst negativa konsekvenserna. För detta projekt är inte markkabel aktuellt. För mer information om Vattenfall Eldistributions ställningstagande till teknikval se bilaga 2.
46. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar befintlig kraftledningsträckning och anser att alternativ A1 borde vara bäst för fågellivet eftersom den mindre 20 kV-kraftledningen då skulle grävas ned, vilket gynnar fåglarna i området. Fastighetsägaren motsätter sig alternativ B eftersom det skapar nytt intrång på flera fastigheter och inkräktar på fastighetsägarens fastigheter. Fastighetsägaren bifogar ett förslag på alternativ B som denne anser är mer skäligt. Fastighetsägaren anser att om alternativ B väljs skall det klassas som byggnation av en ny kraftledning och utredas med en ny start från transformatorstationen i Litslena.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1 och motsätter sig alternativ B. Vattenfall Eldistribution noterar även det förslag till ny starta av alternativ B som fastighetsägaren bifogat och tar det i beaktning i det fortsatta arbetet. Fastighetsägarens alternativ har även utretts inom ramen för det kompletterande samrådet som skickades ut 2025-03-07. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Ärendet gäller nybyggnation av en 130 kV-kraftledning mellan Litslena och Bålsta. Kraftledningens konsekvenser på olika intressen kommer presenteras och utredas närmre i kommande MKB.
47. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar alternativ A1 eftersom ingreppet där är mindre än för alternativ B. Fastighetsägaren motsätter sig alternativ B eftersom fastighetsägaren har avstyckade fastigheter och mark som planeras att styckas av som påverkas. Fastighetsägaren anser att det blir svårt att hitta köpare när stor del av marken kommer vara ledningsgata.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1 och motsätter sig alternativ B. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Vattenfall Eldistribution kommer kontakta fastighetsägaren för vidare dialog kring ledningsdragning samt ersättning i ett senare skede.
48. Fastighetsägare Fastighetsägaren vill diskutera stolplaceringen på sin fastighet.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren äger mark vid alternativ A1.

	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Dialog kring stopplacering på fastigheten kommer därmed inte bli aktuell.
49. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C, men skulle kunna tänka sig den sträckningen om den grävs ner men då borde ändå alternativ A1 vara bäst.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna, därav besvaras inte frågor som berör alternativ C. För detta projekt är inte markkabel aktuellt. För mer information om Vattenfall Eldistributions ställningstagande till teknikval se bilaga 2.
50. Allmänhet 1 Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C eftersom det påverkar jordbruksmark och skog mest samt påverkar djurlivet negativt. Fastighetsägaren förordar därför alternativ A1, där den påverkar människor och djur minst.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1 och motsätter sig alternativ C. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB.
51. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ B eftersom det skulle dela fastigheten på mitten och skapa stora nya markintrång på en annars oberörd mark. Fastighetsägaren förordar alternativ A1 eftersom det alternativet medför minst intrång i förhållande till vad som redan finns idag.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1 och motsätter sig alternativ B. Vattenfall Eldistribution har ändå valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Dock har en annan sträckning än den som först föreslogs utretts för att minska den negativa påverkan på fastighetsägarens skogsinnehav. Ett kompletterande samråd skickades ut 2025-03-07. Se inkomna yttranden och bemötanden i avsnitt 0. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB.
52. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar alternativ B och vill samtidigt att den mindre kraftledningen genom Hjälstaviken grävs	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa

ner. Detta för att få bort alla kraftledningar från Hjälstaviken.	bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Eftersom Vattenfall Eldistribution valt att gå vidare med alternativ B kommer inte den mindre kraftledningen genom Hjälstaviken att markförläggas. För detta projekt är inte markkabel aktuellt. För mer information om Vattenfall Eldistributions ställningstagande till teknikval se bilaga 2.
53. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar i första hand alternativ C och sedan alternativ B. Om inte någon av dessa alternativ skulle gå vill fastighetsägaren att den nya ledningen byggs norr om befintlig kraftledning för alternativ A1, samt att 20 kV-kraftledningen grävs ner över dennes fastighet. Om det skulle framkomma nya planer som negativt påverkar fastigheten kräver fastighetsägaren ekonomisk kompensation för hela värdeminskningen som en mäklare får värdera.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren i första hand förordar alternativ C och sedan alternativ B. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Den befintliga 20 kV-kraftledningen kommer inte att grävas ner.
54. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ A1 eftersom det får stora ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser för fastighetsägaren, och har påverkan på djur och naturmiljö. Alternativ A1 är dock okej om ledningen markförläggas. Fastighetsägaren anser att alternativ B och C är klart mycket bättre för djurlivet och naturmiljön.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ B och C och motsätter sig alternativ A1. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB.
55. Fastighetsägare Fastighetsägaren informerar om att alternativ B sträcker sig över Sävsta kärr som är väldigt sankt och rekommenderar Vattenfall att justera sträckningen för alternativ B runt kärret om det blir slutgiltiga sträckningen.	Vattenfall Eldistribution tackar för informationen om Sävsta kärr och har utrett ett sträckningsförslag väster om det förslagna stråket. För mer information se det kompletterande samrådet.
56. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C p.g.a. dess stora påverkan på landskapsbilden, påverkan på fastighetspriset och fågellivet i Hjälstaviken.	Vattenfall Eldistribution har noterat att det framstår som att fastighetsägaren förordar alternativ B utifrån förslaget att sträcka sig längs E18 och flytta mobilmasten vid Asptorp.

Fastighetsägaren uttrycker även oro över långtidsverkan från magnetfältet och påpekar att Enköpings kommun har lägre gränsvärde än Vattenfall Eldistribution. Fastighetsägaren förordar ett alternativ utmed befintlig ledningsdragningar samt där vägar redan skär landskapet, som längs E18. Fastighetsägaren föreslår en möjlighet att flytta mobilmasten vid Asptorp för att kunna dra ledningen kontinuerligt utmed E18.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren motsätter sig alternativ C. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av strå kval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Forskning kring magnetfält och hälsa är något som görs fortlöpande och Vattenfall Eldistribution tar del av den forskning som görs. I nuläget anser Energimarkandsinspektionen att inga åtgärder behöver göras om magnetfältet understiger 0,4 mikrotlesla i fastighet för stadigvarande vistelse. Därmed är det 0,4 mikrotlesla som Vattenfall Eldistribution förhåller sig till. Vattenfall Eldistribution planerar att dra kraftledningen norr om mobilmasten vid Asptorp vilket innebär att den inte behöver flyttas.
57. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C för att det skulle medföra stora negativa konsekvenser för planerade verksamheter som biodling, äggproduktion, skogsbruk, småskalig köttproduktion och uthyrning av stallplatser. Fastighetsägaren uttrycker oro över hur magnetfältet ska påverka de boende och djuren på fastigheten. Fastighetsägaren föreslår en ledningsdragning som påverkar färre bostäder, jordbruk och djurhållning än alternativ C. På öppet hus diskuterades det att flytta en mobilmast för att kunna undvika passage av en detaljplan. Sådana förslag vill fastighetsägaren ska tas i beaktande.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna, därav besvaras inte frågor som specifikt berör alternativ C. För information om magnetfält, se yttrande 23. Vattenfall Eldistribution har utrett denna fråga med berörd kommun. Det kommer inte bli aktuellt att flytta mobilmasten eftersom kraftledningen kommer korsa detaljplanen, se yttrande nr 4.
58. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar stråk A1 trots att det går över fastighetsägarens fastighet, men endast om det finns möjlighet att markförlägga 20 kV-kraftledningen ytterligare cirka 900 meter väster om Prästgården. Detta skulle underlätta brukandet av fastighetsägarens marker förutsatt att det görs innan den nya ledningen är på plats.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1 om det finns möjlighet att markförlägga 20 kV-kraftledningen ytterligare cirka 900 meter väster om Prästgården. Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren motsätter sig alternativ B och C.

I övrigt anser fastighetsägaren följande angående alternativen: Stråk A1 har en stor fördel eftersom den redan är ianspråktagen för ledning. Stråk B berör många boende och går bitvis genom besvärlig mark. Stråk C går väldigt lång sträcka på mycket bra jordbruksmark som skulle försämrats vad det gäller rationellt brukande, dessutom berör det väldigt många fastigheter.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Den befintliga 20 kV-kraftledningen kommer inte att grävas ner.
59. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar att alternativ A1 grävs ner men poängterar att A1 inte förändrar så mycket eftersom fastighetsägaren är van vid kraftledningen och att eventuell påverkan endast blir under byggnationen. Som ett alternativ till nedgrävd kabel för alternativ A1 så förordar fastighetsägaren alternativ B. Fastighetsägaren vill att sträckningen justeras något för att undvika en sumpskog samt minska påverkan på fastighetsägarens jordbruk. Fastighetsägaren skickar med bilagor på föreslagen sträckning.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1 om det finns möjlighet att markförlägga kraftledningen, annars alternativ B. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. För detta projekt är inte markkabel aktuellt. För alternativ B utreder Vattenfall Eldistribution mindre justeringar för att undvika sumpskogen och minska påverkan på jordbruket, se kompletterande samråd. Vattenfall Eldistribution har noterat de bilagor som skickats med.
60. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar alternativ A1 eftersom det inte tar någon ny mark i anspråk eftersom den befintliga ledningen raseras. Fastighetsägaren motsätter sig alternativet för sträcka A1 som viker av söderut vid Sävsta. Alternativet skulle stänga in fastigheten och hindrar framtida utveckling med bebyggelse och expanderings. Fastighetsägaren motsätter sig alternativ B eftersom mycket skogsmark skulle tas i anspråk för all framtid.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1 och motsätter sig alternativ B och alternativ C. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. För svar om häradsallmänningen, se yttrande 60.

Fastighetsägaren har även mantal i Trögd Häradsallmänning och det är därmed i fastighetsägarens intresse att behålla skogen. Fastighetsägaren motsätter sig alternativ C eftersom det gör att fastigheten förlorar mycket produktiv skogsmark för all framtid. Fastighetsägaren anser att det är bättre med stolpar i åkermarken än i skogsmark, som det är nu.	2026-01-08
61. Fastighetsägare Yttranden motsätter sig alternativ B för att Vattenfall Eldistributions intrångsersättningsmodell inte anses vara i närheten av skälig kompensation, för att det blir svårare att bedriva ett effektivt skogsbruk och negativ påverkan på skogen för jaktarrendatorer.	Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Vattenfall Eldistribution kommer att kontakta representanter för allmänningen för att diskutera ersättning. Grunden för den ersättning som utgår i samband med utförandet av en kraftledning finns i expropriationslagens ersättningsregler som enkelt uttryckt anger att ersättning ska utgå för fastighetens minskade marknadsvärde (intrångsersättning) plus 25 % samt för övrig skada. Med det menas direkt ianspråktagen mark. Utöver marknadsvärdeminskningen får fastighetsägaren ett marknadsmässigt pris för det virke som behöver avverkas med anledning av byggnationen
62. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar alternativ A1 eftersom det är kortast. Ifrågasätter vad som ska prioriteras mest vid val av alternativ, människan eller fåglarna.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ A1. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB.
63. Fastighetsägare Fastighetsägaren motsätter sig kraftledningen som helhet men särskilt alternativ C. Sammanfattningsvis påverkar alternativ C flest medborgare genom minskade fastighetsvärden,	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren motsäger sig kraftledningen som helhet men förordar alternativ A1 eller B framför alternativ C. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2

begränsad möjlighet till avstyckning, förfulning av landskapsbild, magnetfält, landsbygdsutveckling och inskränkningar i livsmedelsproduktionen. Fastighetsägaren föredrar i första hand att alternativ A1 grävs ner vid passage av Hjälstaviken och i andra hand att alternativ B väljs. Fastighetsägaren anser att detaljplanen samt mobilmasten inte borde vara något bekymmer för alternativ B eftersom detaljplanens genomförandetid har gått ut och att mobilmasten borde gå att flytta. Om alternativ C väljs före alternativ A1 eller B så tappar fastighetsägaren förtroendet för hur enskilda intressen hanteras till förmån vad som betraktas som allmänna. Om kraftledningen hamnar enligt alternativ C vill fastighetsägaren att den dras så långt bort från deras bostad som möjligt med hänsyn till en grannfastighet samt med hänsyn till minsta intrång på deras marker.	eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Frågor som är specifika för stråk C bemöts därför inte. För detta projekt är inte markkabel aktuellt. För mer information om Vattenfall Eldistributions ställningstagande till teknikval se bilaga 2.
64. Fastighetsägare Fastighetsägaren förordar alternativ B fram till Ekolsundsviken för att sedan gå i den sträckning som går utmed E18 till transformatorstationen i Bålsta. Fastighetsägaren anser att trots att alternativet är avfärdat borde vara fördelaktigt ekonomiskt eftersom sträckan blir kortare. Fastighetsägaren vill inte att ledningsgatan läggs söder om befintliga ledningsgator eftersom detta leder till att gatan breddas söderut. Fastighetsägaren accepterar inte att ny mark tas i anspråk när det finns utrymme i den gamla strukturen. Fastighetsägaren anser att nya stolpar leder till ett odlingshinder som gör odlingen ineffektiv. Fastighetsägaren vill även informera om att det finns en gammal allé som kommer i vägen för att bygga på södra sidan.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägaren förordar alternativ B fram till Ekolsundsviken för att sedan gå i det avfärdade alternativet X4. Alternativ X4 har avfärdats då det bedöms vara tekniskt komplicerat. Genomförandet skulle kräva inlösen av bostäder och byggnationen skulle ske i områden med hög risk för ras och skred. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. Vattenfall Eldistribution har noterat fastighetsägarens önskemål om att inte placera den nya kraftledningsgatan söder om befintliga kraftledningsgator. För att bibehålla kapaciteten i elnätet behöver vissa kraftledningar vara i drift under byggnationen av nya kraftledningar i området. Detta innebär att den befintliga kraftledningsgatan inte alltid kan användas i sin helhet. Vattenfall Eldistribution strävar efter att använda befintliga kraftledningsgator i så stor utsträckning det är möjligt för att minska behovet av att ta ny mark i anspråk.

	I detta fall kommer det uppstå permanenta tomma ytor mellan kraftledningarna vid fastigheten. Regelbundna samordningsmöten hålls mellan SVK och Vattenfall Eldistribution för att i största möjliga mån minimera behovet av att utöka kraftledningsgatan och säkerställa en effektiv markanvändning Vattenfall Eldistribution har noterat fastighetsägaren information angående allén och kommer ta det i beaktning i kommande MKB. Det kommer även utföras en NVL vars resultat redovisas i MKBn. Vattenfall Eldistribution vill informera om att den sträcka som valts inom projektet Litslena-Bålsta inte berör fastigheten. Fastigheten berörs av sträckan som valts inom projektet Ryssviken, se hemsidan för projektet Ryssviken: (https://www.vattenfalleldistribution.se/var-verksamhet/projekt/samrad/ort/ryssviken/)
65. Skrivelse 1 (3 fastighetsägare) I skrivelsen framkommer det att fastighetsägarna föredrar alternativ A1 medan de motsätter sig alternativ B. Följande argument lyfts i skrivelsen: Produktiv skogsmark Kraftledningen över allmänningen skulle leda till ett inkomstbortfall under en lång tid framöver. Allmänningen Kraftledningen skulle påverka rekreativlivet i skogen, många rider, springer och cyklar där. En kraftledning skulle få stor påverkan på upplevelsen att vistas skogen.	Vattenfall Eldistribution har noterat att fastighetsägarna förordar alternativ A1 och motsätter sig alternativ B. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Produktiv skogsmark Vattenfall Eldistribution har en ersättningsmodell som kommer användas för intrång på den produktiva skogsmarken. Grunden för den ersättning som utgår i samband med utförandet av en kraftledning finns i expropriationslagens ersättningsregler som enkelt uttryckt anger att ersättning ska utgå för fastighetens minskade marknadsvärde (intrångsersättning) plus 25 % samt för övrig skada. Med det menas direkt ianspråktagen mark. Utöver marknadsvärdeminskningen får fastighetsägaren ett marknadsmässigt pris för det virke som behöver avverkas med anledning av byggnationen.

Havsörnar och berguvar Fastighetsägarna är oroliga för hur havsörnar och berguvar ska påverkas. Mångelskhögen Fastighetsägarna är oroliga för att minnesmärket ska hamna i ledningsgatan om alternativ B väljs.	Kontakt kommer att tas med representanter för häradsallmänningen i ett senare skede. Allmänningen Vattenfall Eldistribution har noterat att det finns rekreativvärden i skogen vid alternativ B. Påverkan, hänsynsåtgärder och samlad bedömning av konsekvenser för friluftsliv kommer att utredas i kommande MKB. Havsörnar och berguvar Vattenfall Eldistribution utför en fågelinventering och en kollisionsutredning för att få mer information om fåglarna i området och kunna ta fram hänsynsåtgärder för att minska påverkan på fåglarna. Detta kommer beskrivas i kommande MKB. Mångelskhögen Vattenfall Eldistribution kommer beställa en arkeologisk utredning etapp 1 som kommer att genomföras för alternativ B och delar av alternativ A2. Utredningens omfattning och kvalitet sker i dialog med Länsstyrelserna. Resultatet från utredningen och hänsynsåtgärder kommer presenteras i kommande MKB.
66. Skrivelse 2 (87 personer fördelat på 50 fastigheter). I skrivelsen motsätter sig fastighetsägarna alternativ C och förordar i stället ett alternativ utmed befintliga infrastrukturkorridorer som t. ex. längs befintliga kraftledningar eller vägar. Boendemiljöer I skrivelsen framkommer det ett flertal faktorer för boendemiljöerna som fastighetsägarna anser kommer påverkas av en dragning enligt alternativ C. Bland annat nämns påverkan på fastighetspriserna,	Vattenfall Eldistribution har noterat att skrivelsen omfattar 87 personer fördelat på 50 fastigheter motsätter sig alternativ C Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Det inkomna yttrandet bemöts endast översiktligt då de flesta synpunkter gäller stråk C. Boendemiljöer Vattenfall Eldistribution följer den forskning som finns på området och har tagit del av Folkhälsomyndighetens vägledning för påverkan av magnetfält, som släpptes den 1

landskapsbilden och långtidsverkan av magnetfält på hälsan.

I skrivelsen nämns den undersökning som folkhälsomyndigheten ska komma ut med den 1 september kring vägledning av magnetfält. Det nämns även att Enköpings kommun har gränsvärde om 0,1 mikrotlesla och Vattenfall Eldistribution förhåller sig till värdet 0,4 mikrotlesla.

Det finns även en oro att om denna kraftledning byggs i området så kommer kraftledningen i framtiden användas som anledning till att bygga ut/ bygga till kraftledningen.

Djurhållning

I skrivelsen nämns en oro för möjliga spänningar som djur med långt avstånd mellan fram- och bakben kan få. Även den problematik och komplexitet som det innebär för att bygga elstängsel under kraftledningar, samt dess stora kostnad i tid och pengar, nämns.

Bäst lokalisering

Skrivelsen hänvisar till att kraftledningen ska följa det som nämns i 2 kap 3 § miljöbalken avseende bästa möjliga teknik ska väljas med hänsyn till bland annat produktionsmark, naturmiljö, hälsa och byggnation.

Undertecknade yrkar på att hänsyn ska tas till vad som är bästa lokaliseringen för miljön med avseende på landskapsbild, odlingsmark, boende och fastighetsvärden samt fågelliv i området.

Fragmentering

En kraftledning enligt alternativ C skulle innebära störst fragmentering av utredningskorridorerna.

Odlingsmark

Nämner att mycket värdefull odlingsmark skulle behöva tas i anspråk.

Naturmiljö

I skrivelsen nämns det ett flertal olika aspekter för naturmiljön som behöver tas hänsyn till, bland annat pekars habitat ut för svartfläckig blåvinge och backsippa och de stora mängder gäss och tranor som flyger i området nämns.

september 2024. Då vägledningen inte tillförde ny information, fortsätter Vattenfall Eldistribution att följa de gällande rekommendationerna och strävar efter att hålla sig under 0,4 mikrotlesla. Detta värde underskrids ofta eftersom Vattenfall Eldistribution planerar att hålla ett så långt avstånd som möjligt till bostadshus.

Djurhållning

Vattenfall Eldistribution har noterat att de undertecknade anser att det är dyrt och komplext att anlägga elstängsel under en kraftledning enligt de regler som finns. Eftersom Vattenfall Eldistribution valt att inte gå vidare med stråk C kommer denna fråga inte att bli aktuell i detta fall.

Bäst lokalisering

Vattenfall Eldistribution avser att följa miljöbalken 2 kap 3§ miljöbalken om bästa lokalisering och teknik. 2 kap 3§ är en av de anledningarna till att Vattenfall Eldistribution har utrett tre olika alternativ.

Övriga underrubriker

Vattenfall Eldistribution har noterat den information och åsikter som framkommer angående fragmentering, odlingsmark, naturmiljön, kulturmiljö och friluftsliv. Dessa aspekter kommer att redogöras för i den kommande MKB:n, för de aktuella stråken. Resultaten från den utförda naturvärdesinventeringen och fågelinventeringen kommer att användas som underlag.

Kulturmiljö I skrivelsen nämns att det finns flest kulturlämningar inom stråk C jämfört med A1 och B. Friluftsliv I skrivelsen står att kraftledningen delvis kommer förstöra rekreatiomsområden, som nyttjas dagligen, i bostädernas närmaste omgivning. Speciellt gäller det sträckningen Verkesta-Kysinge-Hårby (Västergård). En rad exempel på friluftsliv på grusvägar, åkerkanter, åkrar i träda och stubbåkrar nämns. Stolpar på åkrarna anses utgöra en riskfaktor.	2026-01-08 2026-100024-0001
---	---

4 Yttranden från organisationer, föreningar och verksamhetsutövare

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har sänds digitalt, den 20 mars 2024, till organisationer, föreningar och verksamhetsutövare som kan tänkas beröras av verksamheten. De inkomna synpunkterna sammanfattas och bemöts i Tabell 7 och redovisas i sin helhet i Bilaga 1.

Tabell 7: Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Huvudsakliga synpunkter	Vattenfall Eldistributions bemötande
67. Swedavia AB (Swedavia) Den planerade 130 kV-kraftledningen bedöms inte innebära någon negativ påverkan på Bromma Stockholm eller Stockholm Arlanda Airport. Detta gäller för samtliga sträckningar. Skulle någon av sträckningarna innebära att något objekt överstiger 200 m ö.h., ber Swedavia Vattenfall att kontakta dem för djupare analys.	Vattenfall Eldistribution har noterat att om ett objekt överstiger 200 m ö.h. så ska Swedavia kontaktas för en djupare hinderanalys.
68. E. ON Energidistribution AB (E. ON) E.ON informerar om att det kan förekomma långa ledtider om någon av deras ledningar behöver flyttas eller byggas om och att dess rättigheter behöver uppdateras. E.ON förutsätter att ett samordningsmöte hålls för att gå igenom ledningssträckningen och vilka ledningskonflikter som kan bli aktuella, samt skriva korsningsavtal och diskutera restriktioner och föreskrifter. E.ON menar även på att Vattenfall Eldistribution bör stå för alla eventuella kostnader för nödvändiga flyttar och/eller anpassningar av bolagets ledningar eller anläggningar.	Vattenfall Eldistribution avser att hålla ett samordningsmöte med E.ON när sträcka har valts. Vattenfall Eldistribution avser även att ha fortsatt god dialog med E.ON för att säkerställa att arbetet utförs korrekt, säkerställa byggbarheten av kraftledningen och eventuella flyttar och/eller anpassningar av bolagets kraftledningar eller anläggningar. Skulle en flytt och/eller anpassningar av bolagets kraftledningar eller anläggningar bli aktuellt kommer Vattenfall Eldistribution stå för alla kostnader.
69. Ellevio AB Ellevio AB har inget att erinra.	
70. Husby-Sjutolfts hembygdsförening	Vattenfall Eldistribution har noterat att hembygdsföreningen önskat ett mer detaljerat

2026-01-08

2026-1000240001

Föreningen anser att underlaget inte är tillräckligt detaljerat för att kunna yttra sig i ärendet i nuläget och önskar mer tid för att svara.	underlag att yttra kunna yttra sig och längre svarstid. Enligt likabehandlingsprincipen principen behandlas alla fastighetsägare/intressenter likadant, därför har inte ett mer detaljerat underlag skickats till hembygdsföreningen. Föreningen har inte heller fått förlängd svarstid eftersom ingen ny information skickats ut. För information om tillståndsprocessen för koncessionsärenden, se https://www.vattenfalleldistribution.se/om-elnatet/tillstandsprocessen/.
71. Lantbrukarnas riksförbund (LRF) Litslena Husby-Sjutolfts Härkeberga lokalavdelning 1. Det aktuella projektet bör använda markförlagda kablar LRF anser att markförlagda kablar är att anse som den bästa tekniklösningen enligt miljöbalken 2 kap 3§ miljöbalken. LRF anser att alternativet med markförlagd HVAC kabel behöver genomlysas och redovisas mycket mer utförligt av Vattenfall. LRF vill att Vattenfall genomför och redovisar en projektering av ett markförlagt alternativ enligt egna frågeställningar. 2. Vattenfall behöver ersätta samtliga marknadsvärdesförluster LRF anser att magnetfältets styrka måste understiga 0,2 mikrotlesla innan byggnation av bostadshus tillåts. LRF anser att fastighetsägare ska ersättas för samtliga marknadsvärdeförluster och markintrång och inte endast produktionsbortfall. LRF anser att engångsersättningar utbetalas till den person som vid tillfället för intrånget är ägare till en fastighet, innebär att intrånget för framtida fastighetsägare framstår som en icke kompenserad fastighetsbelastning. Därmed	1. Vattenfall Eldistribution anser att den bästa möjliga tekniken för sträckan är luftledning. För mer information om Vattenfall Eldistributions ställningstagande till teknikval se bilaga 2. Vattenfall Eldistribution kommer därmed inte att utföra och redovisa en projektering av ett markförlagt alternativ. 2. Energimarkandsinspektionen anser att inga åtgärder behöver göras om magnetfältet understiger 0,4 mikrotlesla i fastighet för stadigvarande vistelse. Därmed är det 0,4 mikrotlesla som Vattenfall Eldistribution förhåller sig till. Magnetfältberäkningar kommer tas fram och redovisas i kommande MKB. Enligt svenska myndigheter bör kraftledningar inte byggas nära bostäder, skolor och förskolor för att undvika förhöjda magnetfält, men det

menar LRF att det borde vara en årlig kompensation som knyts till storleken på kraftledningen. 3. Vattenfall behöver förbättra sin process kring utredning av alternativ och samråd med motparter för att ta sitt ansvar som verksamhetsutövare och säkerställa ett bra beslutsunderlag. LRF framför att en miljöbedömning enligt kap 6 miljöbalken är en stor del av den demokratiska processen och att berörda intressen ska få	finns inga avstånd eller gränsvärden utpekade att förhålla sig till (Boverket 2023). Enligt EISÄK-FS 2022:1 gäller vertikalt avstånd om 10 meter inom detaljplanlagt område och 5 meter plus spänningstillägg meter (vindstilla) utanför detaljplanlagt område. Magnetfältberäkningar för den planerade kraftledningen och avstånd till närmaste bostad, förskola, skola eller andra byggnader där människor vistas varaktigt kommer att anges i den kommande MKB. Grunden för den ersättning som utgår i samband med utförandet av en kraftledning finns i expropriationslagens ersättningsregler som enkelt uttryckt anger att ersättning ska utgå för fastighetens minskade marknadsvärde (intrångsersättning) plus 25 % samt för övrig skada. Med det menas direkt ianspråktagen mark. Det kan dock uppstå skada på fastigheten även om kraftledningen byggs utanför fastigheten. Utöver marknadsvärdeinsnkningen får fastighetsägaren ett marknadsmässigt pris för det virke som behöver avverkas med anledning av byggnationen. Enligt gällande ersättningsprinciper (expropriationslagen, åkernormen och skogsnormen) är det en engångsersättning som utbetalas. För mer information, se Energiföretagens policydokument gällande markåtkomst (Energiföretagen Sverige). 3. Vattenfall Eldistribution fullföljer de krav som ställs på en demokratisk och inkluderande samrådsprocess enligt miljöbalken. Vattenfall Eldistribution utreder hur intressen inom området kan komma att påverkas och genomför ytterligare utredningar för att kunna
---	--

komma till tals och beaktas, där alternativ ska utredas och deras effekter beskrivas för att man ska kunna fatta genomarbetade beslut och minimera skada på omgivningen. LRF anser att Vattenfall Eldistribution vill bygga utan att ta hänsyn till andra intressen och hänvisar till Vattenfall Eldistributions och SVK:s text om "förslag till åtgärder för att säkerställa utbyggnaden av elnätet".	fatta genomarbetade beslut och för att minimera skada på omgivningen. I aktuellt projekt utförs en fågelinventering, inklusive kollisionsriskanalys, en NVI har utförts och en arkeologisk utredning kommer utföras för alternativ B och delar av alternativ A2 innan byggnation. Genom samrådsprocessen ges alla berörda möjligheter att inkomma med synpunkter och information.
72. Naturskyddsföreningen krets Enköping Naturskyddsföreningens krets i Enköping förordar alternativ A1 eftersom det beskrivs ha minst påverkan på naturmiljön enligt samrådsunderlaget. En parallellgående kraftledning längs med befintlig ledning, som funnits länge i området, ger ett sammantaget mindre intrång än en kraftledning som går helt eller delvis genom obruten mark. Naturskyddsföreningen anser det positivt att fågeldöd minskar genom markförläggning av 20 kV-kraftledningen genom Hjälstaviken. Naturskyddsföreningen förutsätter att erforderliga skydds- och kompensationsåtgärder kommer utredas och vidtas för att minska eller undvika påverkan på förekommande arter och naturvärden.	Vattenfall Eldistribution har noterat att Naturskyddsföreningens krets i Enköping förordar alternativ A1 eftersom det beskrivs ha minst påverkan på naturmiljön enligt samrådsunderlaget. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB. Den befintliga 20 kV-kraftledningen kommer inte att grävas ner. I kommande MKB kommer skydds- och kompensationsåtgärder utredas för att sedan utföras i byggnadsfasen.
73. Naturskyddsföreningen krets Håbo Naturskyddsföreningens krets i Håbo motsätter sig alternativ A1 och förordar i stället alternativ B eller C. I övrigt lämnar Naturskyddsföreningens krets i Håbo information om fåglar och naturvärden i området.	Vattenfall Eldistribution tackar för information om områdets fågelliv och naturvärden. Vattenfall Eldistribution har noterat att Naturskyddsföreningens krets i Håbo förordar alternativ B eller C och motsätter sig alternativ A1. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna. En mer detaljerad redovisning och analys av stråkval och val av sträcka kommer redovisas i kommande MKB.

	Vattenfall Eldistribution har noterat att två av de berörda kretsarna av naturskyddsföreningen har helt motsatta yttranden, vilket visar på komplexiteten i den här typen av frågor.
74. Ragn-Sells Treatment & detox AB (Ragn-Sells) Ragn-Sells vill att den nya 130 kV-kraftledningen på sträckan mellan väg 269 och E18 förläggs nordväst om befintliga och andra tillkommande ledningar och inte på fastigheten Klöv och Lilla Ullevi 1:7. Detta då ytorna sydväst om befintliga ledningar är en del av Ragn-Sells planerade utvecklingsområde. Det önskas även bättre samordning mellan olika tillkommande ledningar från Vattenfall Eldistribution och SVK så att det går att på en karta se hur de förhåller sig till varandra.	Vattenfall Eldistribution har noterat Ragn-Sells önskar om placering av kommande kraftledning mellan väg 269 och E18. Klöv och Lilla Ullevi angränsar inte till kraftledningarna och kommer inte beröras av vare sig den nya kraftledningen eller dess kraftledningsgata. Det hålls kontinuerliga möten med SVK för att samordna de två olika projekten. En karta över närliggande projekt finns på s.13 i samrådsunderlaget.
75. Upplands fågelskådare Upplands fågelskådare motsätter sig alternativ A1 och C på grund av dess påverkan på Hjälstaviken och viktiga rast- och flyttstråk. Därmed anser Upplands fågelskådare att alternativ B och A2 är det mest lämpliga alternativet.	Vattenfall Eldistribution har noterat att Upplands fågelskådare motsätter sig alternativ A1 och C och förordar i stället alternativ B och A2. Vattenfall Eldistribution har valt att gå vidare med alternativ B och A2 eftersom dessa bedöms medföra den minsta negativa påverkan och de minst negativa konsekvenserna.

5 KOMPLETTERANDE SAMRÅD

Ett kompletterande samråd genomfördes med start den 7 mars 2025 för att utreda två nya sträckningsförslag av stråk B. Det kompletterande samrådet skickades ut till Länsstyrelsen Uppsala län, Håbo kommun, Enköpings kommun och 24 berörda markägare. Svar inkom från Länsstyrelsen Uppsala län, kommunerna och tre fastighetsägare. Det kompletterande samrådet avslutades den 24 april 2025.

Tabell 9: Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfall Eldistributions bemötande i det kompletterande samrådet.

76. Länsstyrelsen Uppsala län Länsstyrelsen anser att det nya stråk B vid Hällby och Sävsta kärr sannolikt är att föredra ur naturvårdssynpunkt före sträckningen som presenterades i tidigare samråd. Detta eftersom det i mindre utsträckning passerar genom Sävsta kärr. Länsstyrelsen anser också att det nya stråk B vid Segersta sannolikt är att föredra ur naturvårdssynpunkt. Detta för att det i större utsträckning verkar passera yngre skog eller skog som nyligen har avverkats. Längs de nya alternativa sträckningarna för stråk B finns flera kända fornlämningar och kulturlämningar. Det kan även finnas okända fornlämningar längs sträckningarna. Länsstyrelsen bedömer att en arkeologisk utredning krävs även inom de nya alternativa sträckningarna. Den arkeologiska utredningen ska begäras hos länsstyrelsen enligt 2 kap. 11 § kulturmiljölagen. Resultatet kan sedan användas som ett underlag inför projekteringen av ledningsdragningen. Utredningsområdet för den nya alternativa sträckningen för stråk B vid Sävsta kärr berör markavvattningsföretag Sävsta-Storhagens vattenavledningsföretag id nr CK0133. Länsstyrelsen vill erinra om att det är viktigt att inga skador uppstår på de anläggningar som	Vattenfall Eldistribution noterar Länsstyrelsens bedömningar. Vattenfall Eldistribution har låtit utföra en kompletterande naturvärdesinventering i vilken en naturvärdesbiotop med klass 1 identifierades inom det nya förslaget för stråk B. Objektet utgörs av en naturbetesmark med några värdefulla träd. Vattenfall Eldistribution gör bedömningen att denna naturvärdesbiotop påverkas mindre negativt av den planerade kraftledningen än Sävsta kärr. För att minimera negativ påverkan av den planerade kraftledningen på naturbetesmarken har en sträckning föreslagits som går väster om ladugårdsbyggnaden. Eventuell påverkan på fornlämningar kommer att utredas i projekteringsfasen efter att en arkeologisk utredning är genomförd. Resultatet från den kompletterande naturvärdesinventeringen redovisas i kommande MKB. En arkeologisk utredning kommer att beställas för hela den planerade kraftledningen inför projektering av kraftledningen. Påverkan och konsekvenser för markavvattningsföretaget kommer att beskrivas i den kommande MKB:n. Vid behov kommer anmälan om vattenverksamhet att göras till Länsstyrelsen.
--	---

02-01-08

2026-100024-0001

ingår i markavvattningsföretagen. Åtgärder får inte ske som påverkar syftet och funktionen av ett markavvattningsföretag. Samråd bör ske med markavvattningsföretagen innan arbetena påbörjas. Länsstyrelsen vill även erinra om att inom skogsområden kan det förekomma mindre sumpskog- eller våtmarksområden samt småbäckar. Planerade åtgärder inom våtmark/sumpskog innebär vattenverksamhet. Schaktning, pålning och installation av stolpfundament i våtmarker kan påverka dess hydrologi på ett negativt sätt. I övrigt vad gäller vattenverksamhet hänvisar länsstyrelsen till sitt tidigare yttrande i ärendet (dnr 407-2748-2024).		2026-01-08
77. Håbo kommun Utöver de synpunkter som Håbo kommun beskrev under tidigare samråd vill kommunen även framhålla vikten av de gröna samband som finns i aktuellt område, vilka framgår av kommunens Grönstrukturprogram. Kommunen bifogar en karta där de utpekade gröna sambanden ses, dels som regionala gröna samband, dels som svaga samband. Områdena är av stor vikt för den biologiska mångfalden och exploatering behöver anpassas eller minimeras på dessa platser, enligt Grönstrukturprogrammet	Vattenfall Eldistribution kommer att beskriva påverkan, eventuella hänsynsåtgärder och konsekvenser för de gröna sambanden i kommande MKB.	2026-100024-0001
78. Enköpings kommun Enköpings kommun noterar att det kompletterande samrådet föreslår en alternativ ledningsdragnings längs en delsträcka på knappt 1,5 km jämfört med tidigare utrett stråk. Ledningens påverkan på ett naturvärdesobjekt blir mindre och man undviker en vinkelstolpe på åkermark. Förändringen är så pass ringa att kommunen inte har något att erinra eller tillföra i ärendet. Enköping kommun bifogar sitt tidigare yttrande i ärendet.	Vattenfall Eldistribution noterar att Enköpings kommun inte har något att erinra i det kompletterande samrådet.	
79. Fastighetsägare		

Fastighetsägaren noterar att den föreslagna dragningen kommer betydligt närmare fastigheten, vilket inte är önskvärt. Fastighetsägaren frågar om de värden som finns i Sävsta kärr är tillräckliga för att behöva flytta ledningen så att den istället påverkar de som bor i närområdet. Fastighetsägaren önskar främst att ledningen dras enligt det ursprungliga förslaget, men om det inte är möjligt så ser fastighetsägaren att ledningen går öster om ladugårdsbyggnaden enligt bifogad karta. Då undviks fornlämningsområdet och sträckningen håller sig för det mesta inom det nya utredningsområdet. Karta bifogas med förslag på ny sträckning.	Vattenfall Eldistribution har låtit utföra en kompletterande naturvärdesinventering i vilken en naturvärdsbiotop med klass 1 identifierades inom det nya förslaget för stråk B. Objektet utgörs av en naturbetesmark med några värdefulla träd. Vattenfall Eldistribution gör bedömningen att denna naturvärdsbiotop påverkas mindre negativt av den planerade kraftledningen än Sävsta kärr. För att minimera negativ påverkan av den planerade kraftledningen på naturbetesmarken har en sträckning föreslagits som går väster om ladugårdsbyggnaden. Eventuell påverkan på fornlämningar kommer att utredas i projekteringsfasen efter att en arkeologisk utredning är genomförd. En dragning över Sävsta kärr bedöms vara mer tekniskt komplicerad, med hänsyn till markförhållandena i området, jämfört med en dragning väster om ladugården.
80. Fastighetsägare Fastighetsägaren ställer frågan varför ledningen inte byggs som markkabel. Fastighetsägaren önskar inte en gata med stolpar nära fastigheten som förstör åkermark. Karta bifogas med förslag på ny sträckning där ledningen går så långt från fastigheten som möjligt och på andra sidan ladan. Förslaget följer befintliga ledningar österut och dras förbi Sävstakärr.	Vattenfall Eldistributions ståndpunkt vad gäller markkabel finns i Bilaga 2 Teknikbilaga. Vattenfall Eldistribution har låtit utföra en kompletterande naturvärdesinventering i vilken en naturvärdsbiotop med klass 1 identifierades inom det nya förslaget för stråk B. Objektet utgörs av en naturbetesmark med några värdefulla träd. Vattenfall Eldistribution gör bedömningen att denna naturvärdsbiotop påverkas mindre negativt av den planerade kraftledningen än Sävsta kärr. För att minimera negativ påverkan av den planerade kraftledningen på naturbetesmarken har en sträckning föreslagits som går väster om ladugårdsbyggnaden. Eventuell påverkan på fornlämningar kommer att utredas i projekteringsfasen efter att en arkeologisk utredning är genomförd.

2026-01-08

2026-100024-001

	En dragning över Sävsta kärr bedöms vara mer tekniskt komplicerad, med hänsyn till markförhållandena i området, jämfört med en dragning väster om ladugården.
81. Fastighetsägare Fastighetsägaren noterar att den föreslagna dragningen kommer betydligt närmare fastigheten, vilket inte är önskvärt. Fastighetsägaren frågar om de värden som finns i Sävsta kärr är tillräckliga för att behöva flytta ledningen så att den istället påverkar de som bor i närområdet. Fastighetsägaren önskar främst att ledningen dras enligt det ursprungliga förslaget, men om det inte är möjligt så ser fastighetsägaren att ledningen går öster om ladugårdsbyggnaden enligt bifogad karta. Då undviks fornlämningsområdet och sträckningen håller sig för det mesta inom det nya utredningsområdet. Karta bifogas med förslag på ny sträckning.	Vattenfall Eldistribution har låtit utföra en kompletterande naturvärdesinventering i vilken en naturvärdsbiotop med klass 1 identifierades inom det nya förslaget för stråk B. Objektet utgörs av en naturbetesmark med några värdefulla träd. Vattenfall Eldistribution gör bedömningen att denna naturvärdsbiotop påverkas mindre negativt av den planerade kraftledningen än Sävsta kärr. För att minimera negativ påverkan av den planerade kraftledningen på naturbetesmarken har en sträckning föreslagits som går väster om ladugårdsbyggnaden. Eventuell påverkan på fornlämningar kommer att utredas i projekteringsfasen efter att en arkeologisk utredning är genomförd. En dragning över Sävsta kärr bedöms vara mer tekniskt komplicerad, med hänsyn till markförhållandena i området, jämfört med en dragning väster om ladugården.

2025-01-08

2025-100024-0001

6 KÄLLOR

Boverket (2023), *Elsäkerhet, hälsorisker och avstånd vid detaljplanering*.

(<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lamplighetsbedomning/elnat/elsakerhet/>)

Energiföretagen (2019), *Policy markåtkomst*.

(https://www.energiforetagen.se/globalassets/dokument/markatkomst/policydokument-markatkomst-reviderat-2019-11-05_slutligt.pdf)

Elsäkerhetsverkets föreskrifter (2022) (ELSÄK 2022-1) *Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd om hur starkströmsanläggningar ska vara utförda*. (<https://www.elsakerhetsverket.se/om-oss/lag-och-ratt/foreskrifter/elsak-fs-2022-1/>)

2026-01-08

2026-100024-0001